

ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-22
لجنة الانتخابات المركزية للكنيست 22
The Central Elections Committee for the 22nd Knesset

Justice Hanan Melcer
Deputy President of the Supreme Court
Chairman of the Central Elections
Committee

القاضي حنان ملتسر
نائب رئيس المحكمة العليا
رئيس لجنة الانتخابات المركزية

השופט חנן מלצר
המשנה לנשיאת בית המשפט העליון
יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית

תב"כ 5/22

העותרת: התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

נגד

- המשיבים:
1. סיעת הליכוד
  2. ראש הממשלה, ח"כ בנימין נתניהו
  3. היועץ המשפטי לממשלה

עתירה לצו מניעה לפי סעיף 17ב לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959

בשם העותרת: עו"ד זהר אלטמן-רפאל; עו"ד אלון ספיר

בשם המשיבים 1-2: עו"ד אבי הלוי

בשם המשיב 3: עו"ד יונתן ברמן

החלטה

1. לפני עתירה לפי סעיף 17ב לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959 (להלן: חוק דרכי תעמולה או החוק), בגדרה בקשה למתן צו מניעה שיאסור על המשיבים 1-2 להמשיך ולפרסם סרטון ותמונה שהופצו בדף הטוויטר הפרטי של המשיב 2, (להלן: הסרטון והתמונה, בהתאמה, וביחד: הפרסומים). בהם מוצגים מסרי תעמולה, בשילוב עם תמונות חיילי צה"ל הלבושים מדים, ואמצעי לחימה של צה"ל ומתקניו – וכל זאת באופן שאיננו עולה, לטענת העותרת, בקנה אחד עם הוראת סעיף 2ב(ב) לחוק דרכי תעמולה.

בנוסף, העותרת סבורה כי יש להשית קנס על המשיבים 1-2, בהתאם להוראות סעיף 17ב(ג) לחוק, בצירוף עם סעיף 6 לפקודת בזיון בית המשפט, כשלטענתה משיבים אלה הפרו את החלטתי ב- תב"כ 13/21 מפלגת העבודה נ' הליכוד (18.02.2019) (להלן: תב"כ 13/21), שם הוריתי, להבנתם, כי

עמוד 1 מתוך 11

משכן הכנסת, קריית דוד בן-גוריון, ירושלים 9195015 العنوان: مجمع بن-غوريون, أورشليم القدس, 9195015
טלפון هاتف: 02-6753407, פקס فاكس: 02-5669855 דוא"ל البريد الإلكتروني: VadatB@knesset.gov.il

אתר האינטרנט الموقع www.bechirot.gov.il

נאסר על המשיבים 1-2 לפרסם בתקופת בחירות כלשהי, כמשמעה בחוק – כל פרסום שאיננו עולה בקנה אחד עם הוראות סעיפים 2א, או 2ב(ב) לחוק דרכי תעמולה.

להלן אתאר את הרקע הרלבנטי, כפי שעולה מכתבי טענות הצדדים במכלול.

רקע

2. הפרסומים, העומדים במוקד העתירה, הופקו במקורם בידי לשכת העיתונות הממשלתית (להלן: לע"מ) והופצו בתחילה **בחשבונות הרשמיים** של משרד ראש הממשלה בפייסבוק ובטוויטר (להלן: **החשבונות הרשמיים**). זמן קצר לאחר מכן, בתאריך 09.07.2019, הפרסומים הופצו (בעריכה מסוימת, בהשוואה למה שפורסם **בחשבונות הרשמיים**) גם בחשבון הטוויטר **הפרטי-פוליטי** של המשיב 2, הכל כפי שיתואר בהמשך.

3. הפרסום הראשון במסגרת הפרסומים היה סרטון (בגרסה ערוכה, שהופצה בחשבון הטוויטר הפרטי של המשיב 2), הוא הסרטון, מושא הבקשה, שלווה בכיתוב: "איראן מאיימת לאחרונה בהשמדת ישראל. כדאי שהיא תזכור שהמטוסים שלנו יכולים להגיע לכל מקום במזרח התיכון – גם לאיראן ובוודאי גם לסוריה". בתחילת הסרטון, נראה המשיב 2 משוחח עם קצינים בכירים בצה"ל (הרמטכ"ל ומפקד חיל האוויר), על רקע כלי טיס של חיל האוויר. בהמשך הסרטון, המשיב 2 פונה למצלמה, כשמאחוריו מטוס של חיל האוויר, מסכם את הסיור שערך ומעביר מסרים לאיראן. יודגש, כי בהתאם לאמור בתגובת המשיבים 1-2, וכפי שמציין זאת המשיב 3 בתגובתו – הסרטון איננו מוצג עוד בדף הטוויטר האישי של המשיב 2.

4. הסרטון, בגירסה שהופצה **בחשבונות הרשמיים** של משרד ראש הממשלה, דומה בתוכנו לזה הערוך, שהופץ בידי המשיבים 1-2, אך ניתן להבחין בו במספר שינויים שיתוארו להלן:

(1) צילומי המשיב 2 עם הקצינים הבכירים הופיעו בסופו של הסרטון, ולא בתחילתו;

(2) בחשבון הפייסבוק הרשמי הכיתוב הנלווה היה בנוסח זה: "ראש הממשלה ושר הביטחון סייר הבוקר בטיסת E-35 וקיים דיון ביטחוני עם הרמטכ"ל רא"ל אביב כוכבי, מפקד חיל האוויר אלוף עמיקם נורקין ופורום מפקדי חיל האוויר בבסיס נבטים", ואילו בסרטון שהופץ בחשבון הטוויטר האישי הכיתוב היה, כפי שצוטט בפסקה 4 רישא שלעיל.

(3) בחשבון הפייסבוק הרשמי ניתן קרדיט לווידאו ולסאונד – לעובדי לע"מ, ואילו בחשבון הטוויטר הפרטי קרדיט זה הוסר.

5. הפרסום הנוסף במסגרת הפרסומים הוא: תמונה של המשיב 2 על רקע מטוס חיל האוויר מסוג "אדיר", שהופצה בדף החשבון האישי של המשיב 2 ברשת הטוויטר והפייסבוק, וזוהי התמונה, נושא הבקשה. בגוף התמונה מופיעה כיתובית ובה קטע ממסריו של המשיב 2 כלפי איראן ושהופיעו בסרטון ("איראן מאיימת לאחורונה בהשמדת ישראל. כדאי שהיא תזכור שהמטוסים שלנו יכולים להגיע לכל מקום במזרח התיכון..."), וזאת בליווי חתימת-ידו של המשיב 2. הכיתוב והחתימה בגוף התמונה לא נכללו בתמונה שהופצה **בעמודים הרשמיים**, ונעדר גם כאן קרדיט לעובדי לע"מ, שניתן כאמור **בחשבונות הרשמיים**.

6. המשיבים התבקשו על-ידי להגיב לעתירה, והם עשו כן, כמתואר להלן.

7. המשיב 3, היועץ המשפטי לממשלה (להלן: היועמ"ש), פירט בתגובתו את מסכת העובדות שהביאה להפצת הפרסומים **בחשבונות הרשמיים** של משרד ראש הממשלה, אשר כללה הליך אישור מקדים (בהתאם למתווה שנקבע ב-תב"כ 13/21). לטענתו, בתאריך 08.07.2019 התקבלה בלשכה המשפטית של מערכת הביטחון פנייה מדוברות משרד ראש הממשלה בבקשה לאישור הפצת תמונות של המשיב 2 עם הרמטכ"ל ובכירי חיל האוויר, בסיור שעתיד היה להתקיים למחרת היום בבסיס חיל האוויר. בפנייה צוין כי מדובר באירוע חדשותי ייחודי, שכן זהו הביקור הראשון של ראש הממשלה ושר הביטחון בטייסת F-35 החדשה, כאשר בסיום הביקור והסקירות הביטחוניות, יישא המשיב 2 הצהרה עם מסר הרתעתי חשוב, על רקע מטוסי התקיפה של הטייסת.

נוכח האמור לעיל, הלשכה המשפטית של מערכת הביטחון ביקשה לקבל לידיה חוות דעת ביטחונית המתייחסת להיבטים הביטחוניים-אסטרטגיים שבפרסום הביקור. בהמשך לבקשה האמורה, ולאחר מעורבותם של גורמים ביטחוניים שונים והיוועצות שנערכה בין הלשכות המשפטיות השונות – אישרה הלשכה המשפטית של מערכת הביטחון באופן עקרוני לדוברות ראש הממשלה לצרף צוות של לע"מ לסיור, לצורך מפגש עם הקצינים הבכירים בלבד, ומבלי שיצולמו חיילים ומפקדים אחרים. עוד התבקשה דוברות משרד ראש הממשלה, להעביר את התמונות והסרטון טרם פרסומם – ללשכה המשפטית של מערכת הביטחון, לצורך מתן אישורים פרטניים לצילומים.

8. בתאריך 09.07.2019, לאחר שהועברו הפרסומים ללשכה המשפטית של מערכת הביטחון – הפרסומים אושרו לפרסום, בכפוף לשינויים מסוימים ודובר בכך שהפרסום ייעשה בערוצים רשמיים ובעיתונות הממוסדת, ולא ניתנה כל התייחסות לגבי שימוש פרטי שייעשה בחומרים בערוצים אחרים.

9. בהתאם לאמור לעיל – פורסמו מאוחר יותר באותו יום מספר תמונות וכן הסרטון, **כפי שאלה אושרו להפצה ע"י גורמי היעוץ המשפטי – בעמודים הרשמיים** של המשיב 2. בהמשך,

הפרסומים הופצו, **בשינויים שאוזכרו לעיל** (וללא אישור הגורמים המשפטיים), אף בעמודים **הפרטיים-פוליטיים** של המשיב 2.

טענות הצדדים

10. העותרת סבורה, כי הפצת הפרסומים – בגרסתם הערוכה בעמודים הפרטיים-פוליטיים, שמופעלים על-ידי המשיבים 2-1, עולה כדי תעמולת בחירות האסורה לפי הוראות סעיף 2ב(ב) לחוק דרכי תעמולה, האוסר על שימוש בצה"ל בפרסומי תעמולת בחירות בתקופת בחירות, באופן המזהה את המסרים הפוליטיים של המפרסם עם הצבא.

11. לטענת העותרת, במסגרת הפרסומים עושים המשיבים 2-1 שימוש בדמותם של חיילי צה"ל, מתקניו, יכולותיו ואמצעיו, בקשר עם תעמולת בחירות, בכך שהם מציגים את המשיב 2 (בתפקידים בהם הוא מכהן ובאלה שהוא מבקש להיבחר אליהם) ויוצרים זיהוי בינו לבין עוצמתו הצבאית של צה"ל. בהקשר לכך, העותרת מפנה להחלטה בעניין תב"כ 13/21 – שם נמצא כי פרסומים שנעשו מטעם המשיבים 2-1, קשרו את המשיב 2, כמתמודד בבחירות, עם חיילי צה"ל, באופן העולה כדי תעמולת בחירות אסורה.

בנוסף, העותרת סבורה כי יש להטיל על המשיבים 2-1 עונש של קנס לפי פקודת בזיון בית משפט וסעיף 17ב(ג) לחוק דרכי תעמולה (המחיל את הוראות פקודת בזיון בית משפט על הוראות החוק), לנוכח טענתה כי המשיבים הנ"ל הפרו, שוב, את הצו שהוצא להם ב-תב"כ 13/21, במסגרתו הוריתי שלא יפרסמו תעמולת בחירות המנוגדת להוראות סעיף 2ב(ב) לחוק דרכי תעמולה.

12. היועמ"ש מצטרף לעמדת העותרת (אם כי לא לסוגיית הבקשה לפי פקודת בזיון בית משפט). לטענתו, הפרסומים אושרו להפצה על-ידי הלשכות המשפטיות במשרד ראש הממשלה ומשרד הביטחון – במתכונת, בניסוח ובצורה שהוסכמו – לצרכי שימוש **בעמודים הרשמיים** ובעיתונות הממוסדת **בלבד**, אך לא לצרכים פוליטיים-אישיים. למעשה, עמדת היועמ"ש היא שקשה לקבל מקרים בהם יש להתיר פרסום ברשתות החברתיות של מתמודד בבחירות – עם חיילי צה"ל, או מתקניו, בעמודים הפרטיים של אותו מתמודד.

זאת ועוד. היועמ"ש סבור כי השינויים שערכו המשיבים 2-1 בפרסומים, ובייחוד תוספת חתימת המשיב 2 בגוף התמונה, מהווים כשלעצמם תעמולת בחירות אסורה, באשר הם כורכים את צה"ל ומתקניו, עם מסריו ועמדותיו של המשיב 2. בנוסף, היועמ"ש מציין כי לאחר בירור מול לע"מ, עולה כי המשיבה 1 לא הסדירה את התשלום עבור השימוש שעשתה (במקרה שלפנינו ובמקרים קודמים) בתוצרי לע"מ, וזאת בניגוד להנחיות היועץ המשפטי לממשלה 1.1906:

עמוד 4 מתוך 11

משכן הכנסת, קריית דוד בן-גוריון, ירושלים 9195015. العنوان: مجمع بن-غوريون, أورشليم القدس, 9195015
טלפון هاتف: 02-6753407, פקס فاكس: 02-5669855 דוא"ל البريد الإلكتروني: VadatB@knesset.gov.il

אתר האינטרנט الموقع www.bechirot.gov.il

"העברת חומר מוסרט בוידאו מלשכת העיתונות הממשלתית לצורך תעמולת בחירות" (להלן: הנחיות היועמ"ש בהקשר לע"מ).

נוכח האמור לעיל – היועמ"ש סבור כי המשיבים 1-2 הפרו את הוראות הדין הרלבנטיות, ועל כן, לשיטתו, דין העתירה להתקבל.

13. המשיבים 1-2 סבורים כי דין העתירה להידחות. לשיטתם, בחינה פרטנית של הפרסומים, לאור המבחנים שנקבעו בהלכה הפסוקה ובהחלטות יושבי-ראש ועדת הבחירות המרכזית לתקופותיהם, מגלה כי הם אינם בבחינת תעמולת בחירות אסורה. בין היתר, המשיבים 1-2 מציינים כי אופיים הדומיננטי של הפרסומים הוא חדשותי-אינפורמטיבי באופן מובהק, שכן אלה עוסקים בעניינים שעליהם מופקד המשיב 2 כראש הממשלה וכשר הביטחון, וכי: "כל אזרח ומפלגה מבינים היטב את הנסיבות שבהן נערך הביקור של ראש הממשלה ושר הביטחון...".

מנגד, כך נטען, הפרסומים אינם כוללים "שמץ של אמירה פוליטית או מפלגתית או אישית של ראש הממשלה". בנוסף, נטען כי הוראות סעיף 2(ב) לחוק אינן קובעות איסור גורף על הצגה של מוטיבים צה"ליים בפרסומים שנטען לגביהם שהם תעמולת בחירות וכי יש לבחון כל מקרה לגופו. בנסיבות העניין, כך נטען, לא מתעורר חשש לזיהוי, או "ניכוס" של צה"ל עם מסריו הפוליטיים של המשיב 2.

14. אשר לבקשה לפי סעיף 17(ג) ולפי פקודת בזיון בית משפט – המשיבים 1-2 סבורים כי יש לדחותה, בין היתר לנוכח העובדה שהעותרת איננה בעלת מעמד בנושא, שכן היא לא הייתה צד להליך בתב"כ 13/21, וכן מכוח הטענה שאין עוד תוקף לצווים שניתנו על-ידי במסגרת מערכת הבחירות הקודמת.

דיון והכרעה

15. לאחר שעיינתי בכתבי הטענות, על נספחיהם ובפרסומים – סבורני כי דין העתירה להתקבל באופן חלקי, הכל כפי שיפורט להלן. נימוקי לתוצאה זו יובאו מיד בסמוך, אך תחילה תוצגנה הוראות החוק הרלבנטיות, ולאחר מכן אתאר בתמצית את ההחלטות שניתנו על-ידי לגבי סעיפי החוק הרלבנטיים במערכת הבחירות לכנסת ה-21, ככל שהן שייכות לענייננו כאן.

16. דבר החקיקה הניצב במוקד העתירה שלפניי, הוא סעיף 2(ב) לחוק, המורה כדלקמן (וחל בתקופת 90 הימים שלפני יום הבחירות לכנסת, כאמור בסעיף 2 לחוק):

"לא יעשה שימוש בתעמולת בחירות בצבא הגנה לישראל באופן העשוי ליצור רושם כי צבא הגנה לישראל מזוהה עם מפלגה או עם רשימת

עמוד 5 מתוך 11

משכן הכנסת, קריית דוד בן-גוריון, ירושלים 9195015 العنوان: مجمع بن-غوريون, أورشليم القدس, 9195015
טלפון هاتف: 02-6753407, פקס فاكس: 02-5669855 דוא"ל البريد الإلكتروني: VadatB@knesset.gov.il

אתר האינטרנט الموقع www.bechirot.gov.il

מועמדים; אין בסעיף קטן זה כדי למנוע ממפלגה או מרשימת מועמדים להביע תמיכה בצבא ההגנה לישראל".

17. במסגרת החלטתי ב-תב"כ 13/21, נדרשתי לשאלת השימוש וההפצה – לצרכי תעמולה – בתוצרי מדיה המסקרים מתמודדים בבחירות בביקורם בבסיסי צה"ל, או עם חייליו, מתוקף תפקידם הממלכתי-רשמי. באותה פרשה, המשיב 2, מתוקף תפקידו כראש הממשלה ושר הביטחון, צולם בבסיסים צבאיים, לצד חיילים הצופים בו ומצטלמים עמו (להחלטות בעניינים קרובים נוספים – ראו גם: תב"כ 24/21 הליכוד נ' כחול לבן, בפיסקאות 27-28 (21.03.2019)).

באותה פרשה (תב"כ 13/21), קבעתי את אמות המידה הראויות ביחס להפצת פרסומים בקשר עם צה"ל וחייליו, בהם משתתפים גם מתמודדים בבחירות, כפי שעולה מהוראות סעיפים 2א ו-2ב(ב) לחוק דרכי תעמולה. בהקשר לכך בחנתי את תכליות הסעיפים הנ"ל, תוך שעמדתי על מובנו הכללי של המונח: "תעמולת בחירות", כמשמעו בחוק (עיינו גם: בג"ץ 869/92 זוילי נ' יו"ר ועדת הבחירות המרכזית, פ"ד מו(2) 692, 709 (1992); דנג"ץ 1525/15 ח"כ טיבי נ' מפלגת ישראל ביתנו (23.8.2017)).

בין היתר, ציינתי באותה פרשה, על יסוד החלטות של יו"ר ועדת הבחירות המרכזית בעבר, כי תכליתו של סעיף 2ב(ב) לחוק היא במניעת מקרים בהם עלול להתעורר בקרב הצופה הסביר הרושם כי צה"ל, על חייליו ומתקניו – מזוהה, עם מתמודדים בבחירות, או "מנוכס" להם, או למפלגותיהם כדי כך שיש בדבר לפגום בניטרליות של צה"ל (השוו: החלטה ב-תב"מ 2/01 בעניין טיעת שינוי, פ"ד נה(3) 155 (2001); תב"מ 20/2001 התנועה להגינות שלטונית נ' טיעת ישראל אחת (01.02.2001)).

18. לנוכח האמור לעיל, נקבעו בתב"כ 13/21 מספר כללים ביחס לפרסומים בהם מוצגים מתמודדים בבחירות בעת ביקורם במתקני צה"ל, אותם אמנה בקצרה להלן:

ראשית, פרסום צילום (וכל תוצר מדיה אחר) של מועמד הנושא תפקיד כמו שר, או ראש ממשלה בעת שהוא מבקר במתקני צה"ל, או נפגש עם קצינים וחיילים, הוא מותר רק כאשר יש לו תכלית דומיננטית שאינה תעמולתית, כגון: תכלית חדשותית-אינפורמטיבית, או כרוך בהיבטים מבצעיים, או בשיקולים של הרתעת אויב, או כאשר מדובר בטקס, או אירוע שנקבע מראש, ואשר נהוג לקיימו בשגרה באותם המועדים, או המעמדים – בהשתתפות נבחרים הציבור הרלבנטיים.

בהתאם להחלטות קודמות של יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית, אף הוריתי בהקשר זה כי האיסור איננו מוגבל לאמצעי תקשורת ספציפי כלשהו ולכן יש להחילו גם לגבי פרסומים

המופצים באמצעות רשת האינטרנט (עיינו בהקשר זה גם: בהחלטת השופט ס' ג'ובראן ב-תב"כ 5/20 התנועה לאיכות השלטון נ' נתניהו, בפס' 15, 18-21 וההפניות שם (20.1.2015)).

שנית, נדרש שהשתתפותו של נבחר הציבור באירוע המוחרג מהאיסור שבסעיף 2ב(ב) לחוק דרכי תעמולה, בנסיבות שצויינו לעיל – תיעשה רק לאחר שניתן לכך אישור **בכתב ומראש** של היועצים המשפטיים הרלוונטיים (במשרד ראש הממשלה, או במשרד הביטחון), ובמידת הצורך, גם בהתייעצות עם היועמ"ש, או מי שימונה לכך מטעמו במשרד המשפטים.

19. תובנה נוספת, שהודגשה בתב"כ 13/21 והיא רלבנטית לענייננו ביתר שאת, נגעה לפרסומים, המופצים בדף הפרטי של נבחר הציבור ברשתות החברתיות. בהקשר זה, הבהרתי במסגרת ההחלטה ב-תב"כ 13/21 כדלקמן:

"כאשר עסקינן בפרסום ברשתות חברתיות, ניתן להבחין בין דף פרטי או מפלגתי, לבין העמוד "הרשמי" של אותו גורם ואשר מיועד להעמיד לרשות הציבור מידע בדבר פעולות המשרד או התנהלותו במעמדו כנבחר ציבור (למשל, עמוד הפייסבוק של משרד ראש הממשלה). על הבחנה זו עמדתי גם בעניין בן-מאיר. בהתאם, **כאשר הפרסום מתבצע בדף הפרטי או המפלגתי של המועמד ברשתות החברתיות או באינטרנט, קיימת חזקה, המתחייבת מהשכל הישר, אך ניתנת לסתירה, כי התכלית הדומיננטית (אם לא הבלעדית) של אותו פרסום היא לצרכי תעמולה, וכי פרסום זה אינו נעשה מתוך ערכים חדשותיים-אינפורמטיביים**" (תב"כ 13/21, בפיסקה 27; ההדגשות הוספו – ח"מ).

הערה: היבטים נוספים לגבי ההפרדה המתבקשת בין החשבונות הרשמיים לבין החשבונות האישיים וכן ביחס לתוצאות האפשריות מאי-הקפדה על הפרדה זו – עיינו בפסק דינו של בית המשפט לערעורים (2^{2D} Circuit) בארה"ב (מ-2 יולי 2019), שפורסם לאחרונה בפרשת: Knight First Amendment Institute v. Trump, No. 18-1691 (July 2019).

20. בצד כל האמור לעיל – הבהרתי בהחלטתי ב-תב"כ 13/21 כי אין בתנאים שהוצבו שם – כדי לגרוע מסמכותו של המשיב 2, במלאו את התפקיד של ראש הממשלה, או שר הביטחון, לערוך סיורים בצה"ל, או לפגוש מפקדים וחיילים, כראות עיניו, ועל פי המתחייב מצרכי הביטחון.

21. לאחר יישום הכללים האמורים על נסיבות הענין שם, ניתן בתב"כ 13/21 צו המורה למשיב 2 כדלקמן:

"ככל שהמשיב 2 ביקר, או יבקר במתקני צה"ל, או נפגש או ייפגש עם קצינים וחיילים בתקופת הבחירות, אל לו לתעד, על דרך של צילום, או להפיץ תמונות וסרטונים ממפגשים אלה באמצעי המדיה השונים, אלא אם כן האירוע נכנס בגדר החריגים הצרים שנמנו בתגובת היועמ"ש ולאחר שניתן לכך אישור בכתב ומראש של היועצים המשפטיים הרלוונטיים (במשרד ראש הממשלה, או במשרד הביטחון) ובמידת הצורך, על פי שיקול דעתם של אלה, בהתייעצות עם היועמ"ש, או מי שימונה לכך מטעמו במשרד המשפטים" (ההדגשות שלי – ח"מ).

22. יישום האמור לעיל, מלמד כי הפרסומים – לרבות תכנס ואופן הפצתם בידי המשיבים 1-2 **בחשבונות הפרטיים** – אינם עולים בקנה אחד עם הכללים והתכליות שנמנו לעיל. נימוקי למסקנה זו יובאו מיד בסמוך.

23. תחילה אציין, כי ייתכן והפצת הפרסומים **בתצורתם הגולמית** כשלעצמה, עלולה הייתה להוות תעמולת בחירות אסורה, אלמלא מונחת הייתה בבסיסה תכלית הרתעתית, כפי שצינו הגורמים הרלבנטיים, האמונים על הנושא. למעשה, אופן פעולתן של הרשויות השונות, בנסיבות העניין שלפנינו, מגלה כי עוד מלכתחילה התעורר החשש האמור, לפיו הפצת הפרסומים הכוללים את דמותו של המשיב 2 ביחד עם חיילי צה"ל, בסיסו ומתקניו – עלולה להוות, בסיטואציות מסוימות, משום תעמולת בחירות אסורה. בתגובת היועמ"ש מתוארת באריכות ההשתלשלות שקדמה לפרסום והוסבר כיצד הלשכות המשפטיות במשרדי הממשלה הרלבנטיים זיהו חשש זה, והקפידו לאשר את ביקורו של המשיב 2 בבסיסי צה"ל ואת הפצת תוצרי הביקור במדיה חברתית, רק לאחר קבלת חוות-דעת מאת הגורמים הרלבנטיים לפיה יש בהפצת הפרסומים **בחשבונות הרשמיים** משום מימוש התכלית ההרתעתית, המצדיקה פרסומים כאמור בתקופת בחירות.

בהקשר זה אציין בהערכה את התנהלות הלשכות המשפטיות במשרד ראש הממשלה ובמשרד הביטחון, אשר נועדה להפיג את החשש הנ"ל לגבי הפרסומים והביאה לאישורם המוקדם – בתצורה בה הופיעו **בחשבונות הרשמיים** של משרד ראש הממשלה.

24. המשיבים 1-2 הוסיפו עם זאת לאחר מכן לפרסומים אלמנטים שונים, שיש בהם כדי לחזק את האלמנט התעמולתי, על חשבון זה ההרתעתית. כך, למשל, בכל הנוגע לתמונה הערוכה – הרי

שתוספת הכיתוב והחתימה של המשיב 2 בגוף התמונה – מחזקות את הזיקה הנרקמת בעיני הצופה, בין המשיב 2, לבין צה"ל.

לא זו אף זו – כפי שצוין בהחלטתי ב-תב"כ 13/21, ככלל, יראו פרסום המופץ בדפים האישיים של המתמודד בבחירות ברשתות החברתיות בתקופת בחירות, ככזה שתכליתו הדומיננטית היא למטרות תעמולה, ורק במקרים חריגים ביותר, יראו בפרסום, ככזה, אשר נועד לממש תכלית חדשותית-אינפורמטיבית, או כזה שהאינטרס הציבורי מצדיק את הפצת הפרסום בדרך זו.

25. הנה כי כן בנסיבות העניין שלפניי – לא מצאתי מדוע יש לראות בפרסומים שהופצו בחשבונות האישיים של המשיב 2, ככאלה אשר נועדו לשרת אינטרס ציבורי חשוב, אשר ממילא ניתן לו מענה בערוצים הרשמיים ובכלי התקשורת החופשית. מטרת הפרסום הייתה כאמור, בין היתר, לחזק את כושר ההרתעה של המדינה, וחזקה על גופי וערוצי הפרסום הרשמיים, כי הם מבצעים את מלאכתם נאמנה, ואם ראו כי הדרך להפצת המסרים באמצעות החשבונות הרשמיים ברשתות החברתיות של ראש הממשלה מתאימה, ברי כי התכלית האמורה התממשה ומתממשת די בדרך זו. צא ולמד, כי משעה שהתכלית ההרתעתית נענתה באמצעות הפרסום בערוצים הרשמיים, הרי שכל ניסיון להפיץ את הסרטון גם בדרכים אחרות (שלא אושרו בידי היועצים המשפטיים), נועדה לממש תכלית אישית-פוליטית, ודומני כי בנסיבות העניין שינויי העריכה שנוספו לפרסומים אף מחזקים את האפשרות כי תכלית זו, הפכה מלגיטימית – לתעמולתית, במבחן התכלית הדומיננטית, הנבדקת במשקפי הבוחר הסביר.

26. אם לא די בכל האמור לעיל, הרי שהעובדה כי המשיבים 1-2 עושים שימוש בתוצרי לע"מ, מבלי שעניין התשלום בעבור תוצרים אלה הוסדר, בהתאם להנחיות היועמ"ש בהקשר לע"מ, עשויה אף היא לתרום למסקנה שאליה הגעתי, שכן בנסיבות אלה ניתן לראות בשימוש בתצלומים הנ"ל, עריכתם והפצתם, משום שימוש אסור בנכסי ציבור לצרכי תעמולת בחירות, המוגבלת בהתאם לסעיף 2א לחוק. עם זאת, משלא הובאו ראיות לעניין זה מטעם הצדדים, והעניין אף לא נכלל בעתירה (אלא הועלה על-ידי היועמ"ש בתגובה מטעמו) – לא אקבע בשלב זה מסמרות כלשהם לגבי עניין זה (בעניין זה ראו: תב"כ 24/21 הליכוד נ' כחול לבן, בפיסקאות 27-28 (2019.03.21)), ואבקש מהמשיבים 1 ו-2 להסדיר את הנושא וזאת לא יאוחר משבוע ימים ממועד פרסום החלטה זו, ככל שלא עשו כן עד הנה (עיינו והשוו גם: ע"א (י-ם) 4459/98 מדינת ישראל – משרד החקלאות נ' פלסטיין פוסט בע"מ, פ"ד התשס"א(2) 204 (2002)).

כמובן, וכפי שצינתי כבר בהחלטתי בתב"כ 13/21 – אין בכל האמור לעיל כדי לגרוע מסמכותו של ראש הממשלה, או שר הביטחון, לערוך סיורים במתקני צה"ל ולהיפגש עם חייליו ומפקדיו, אולם תיעוד מפגשים אלה אסור שייעשה באופן הנוגד את הוראות סעיף 2ב(ב) לחוק דרכי תעמולה.

27. אשר לבקשה לפי פקודת בזיון בית משפט – הרי שאין בידי להיעתר לה.

רק לאחרונה, נדרשתי במסגרת בקשה דומה שהגישה העותרת בהליך תב"כ 27/21 סיעת ישראל ביתנו נ' שמיר מערכות ומפעלים (החלטה מתאריך 15.07.2019), לשאלת תחולת פקודת בזיון בית משפט במסגרת צווים שהוצאו בעבר על-ידי – בהליכים בהם העותרת לא היתה צד. בין היתר, ציינתי באותה פרשה כי כידוע, הליכים לפי פקודת בזיון בית משפט **הם צופים פני עתיד**, ככל שהם נועדים לאכוף צו שיפוטי תלוי ועומד, מה גם שהשימוש באמצעי אכיפה זה, נעשה בצמצום רב, ועליו להיות מוגבל למצבים בהם כל יתר האמצעים כבר מוצו ולא הועילו.

ייתכן אמנם, שימצאו מקרים שלגביהם ראוי לקבוע כי גם מי שאיננו צד להליך המקורי, רשאי להגיש בקשה לפי פקודת בזיון בית משפט, לנוכח היבטים ציבוריים הקשורים באותו הליך. ואולם, אינני סבור כי המסגרת הדיונית שלפנינו היא המקום המתאים לדון בשאלה זו, מה גם שאנו מצויים בעיצומה של מערכת במערכת בחירות אחרת מזו שהיתה נושא תב"כ 13/21, והעתירה שלפנינו היא הראשונה העוסקת בתחולת סעיף 2ב(ב) לחוק דרכי תעמולה בתקופת הבחירות לכנסת ה-22.

בנסיבות אלה – לא ראיתי מקום לקבוע כי יש להפעיל פה כנגד המשיבים 1-2 את הוראות פקודת בזיון בית משפט.

28. נוכח כל האמור לעיל – ניתן בזאת צו המורה למשיבים 1-2 לחדול מפרסום הסרטון (ככל שהוא עדיין מופץ על-ידם בערוצים כלשהם) וכן של התמונה בכל דרך שהיא, מעבר לפרסומים **בחשבונות הרשמיים**, וזאת תוך 72 שעות מעת פירסום החלטה זו. הוראה זו חלה אף על תמונת השער של עמוד הטוויטר של המשיב 2, שצורפה כ-מ/ש 4 לתגובת היועמ"ש, ואשר על פי עמדתו ובהתאם להנמקתו יש להסירה.

29. בנוסף, על המשיבים 1-2, כפי שעל כל יתר המתמודדים בבחירות, להקפיד מעתה ואילך למלא אחר העקרונות והמתווה שנקבעו בהחלטתי בתב"כ 13/21, ולהימנע מהפצת פרסומי תעמולה בהם מופיעים חיילי צה"ל ומתקניו ככל שיש בכך סתירה להוראת סעיף 2ב(ב) לחוק, אלא אם מתקיימת תכלית חדשותית-אינפורמטיבית, או ביטחונית-הרתעתית, לפרסום – תכליות שקיומן, בנסיבות העניין, **צריך להיות מאושר בכתב ומראש** על-ידי היועצים המשפטיים הרלבנטיים.

עמוד 10 מתוך 11

משכן הכנסת, קריית דוד בן-גוריון, ירושלים 9195015 العنوان: مجمع بن-غوريون, أورشليم القدس, 9195015
טלפון هاتف: 02-6753407, פקס فاكس: 02-5669855 דוא"ל البريد الإلكتروني: VadatB@knesset.gov.il

אתר האינטרנט الموقع www.bechirof.gov.il

עוד יוער, כפי שצינתי במסגרת ההחלטה שניתנה בתב"כ 13/21, כי על רשויות צה"ל לחזור ולהורות לכלל המפקדים והחיילים בצה"ל להימנע מתצלומים יזומים עם מועמדים לבחירות, בתקופת הבחירות, וככל שנערכו צילומים כאלה בעבר – שלא לשתפם מכאן ואילך עם אחרים. יש להפנות אף את תשומת לב החיילים לכך שהפרה של סעיף 130 לחוק הבחירות לכנסת (נוסח משולב) התשכ"ט-1969 עלולה להוות עבירה פלילית, או משמעתית (ראו: תב"כ 13/21, בפיסקה 34).

לצורך זה – עותק מהחלטה זו יועבר אף לעיון הרמטכ"ל והפצ"ר.

30. בהתחשב בכל האמור לעיל – הבקשה מתקבלת באופן חלקי, כאמור בפיסקה 28 שלעיל (עיינו גם פסקה 26 שלעיל). עם זאת הבקשה נדחית, ככל שמדובר בהליכי בזיון.

בנסיבות העניין ולנוכח ההודעה שהסדטון כבר הוסר – המשיבים 1-2 יישאו בהוצאות העותרת בסכום מופחת של 5,000 ש"ח, ובהוצאות המשיב 3 בסכום מופחת של 5,000 ש"ח.

ניתנה היום, י"ט באב התשע"ט (20.08.2019).

חנן מלצר, שופט

**המשנה לנשיאת בית המשפט העליון
יושב ראש ועדת הבחירות
המרכזית לכנסת ה-22**